

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2013**

RASTLINSTVO, ŽIVOČÍŠTVO A CHRÁNENÉ ČASTI PRÍRODY

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Aký je stav druhov živočíchov a rastlín európskeho významu?

- V roku 2013 začala ŠOP SR realizovať komplexný terénny monitoring druhov európskeho významu (EV) orientovaný na sledovanie stavu 146 druhov živočíchov a 49 druhov rastlín EV.
- V roku 2013 bola spracovaná druhá hodnotiacia správa o stave biotopov a druhov európskeho významu (za roky 2007 – 2012) v zmysle článku 17 smernice o biotopoch. V porovnaní s prvým reportovacím obdobím (2004 – 2006) došlo k zlepšeniu poznatkov, s čím súvisí aj zlepšenie podielu druhov s priaznivým hodnotením stavu. Podiel druhov a biotopov v zlom stave sa viac-menej nezmenil, čo možno prisudzovať hlavne nedostatočným opatreniam.
- Lepší stav zachovania dosahujú rastliny, ktoré sa vyskytujú v alpskom bioregiónu. Pri 45 % machorastov je stav zachovania neznámy. Rovnako aj pri mnohých druhoch rýb a väčšine druhov netopierov je celkový stav klasifikovaný ako neznámy. Stav plazov a oboživelníkov vyplynul ako veľmi negatívny.
- Spracovaná a podaná bola tiež správa o stave vtákov v zmysle článku 12 smernice o vtákoch. Hodnotených bolo spolu 243 druhov. Väčšina druhov má odhadovanú veľkosť populácie menšiu ako 10 000 párov (a až 55 druhov dokonca pod 100 jedincov, resp. hniezdnych párov), z čoho vyplýva vysoká zraniteľnosť približne polovice druhov vtákov hniezdiacich v SR. Trend populácie vtákov je u 55 % druhov stabilný alebo stúpajúci, u 34 % druhov je však klesajúci, čo znamená, že jedna tretina druhov vtákov u nás ubúda. 76 % druhov má stabilný alebo rozširujúci sa areál, čo je vcelku priaznivý výsledok. V porovnaní s trendom populácie je hodnotenie areálu pozitívnejšie, z čoho vyplýva, že početnosť klesá, avšak areál ešte ostáva a teda pravdepodobne sa znižuje hustota populácie na určitých miestach.

Aký je stav biotopov európskeho významu?

- V roku 2013 začala ŠOP SR realizovať komplexný terénny monitoring biotopov európskeho významu orientovaný na sledovanie stavu 66 typov biotopov EV.
- Na základe druhej správy o stave biotopov a druhov európskeho významu predloženej na EK (za roky 2007 – 2012) možno rovnako ako pri druhoch konštatovať, že došlo k zlepšeniu poznatkov, s čím súvisí aj zlepšenie podielu biotopov s priaznivým hodnotením stavu.
- V SR je v súčasnosti dostatočne chránených cca 78 % druhov a biotopov európskeho významu.

Aký je stav a vývoj národnej sústavy chránených území a európskej sústavy NATURA 2000?

- V súčasnosti je na území SR spolu 1 133 chránených území (CHÚ) národnej sústavy klasifikovanej stupňami ochrany s rozlohou 1 142 151 ha, čo tvorí 23,3 % rozlohy SR. Medziročne došlo k nárastu o 5 chránených území (bez zmeny celkovej výmery CHÚ). Stav „maloplošných“ chránených území (MCHÚ) sa oproti predchádzajúcemu roku zásadne nezmenil, príp. došlo k miernemu zlepšeniu.
- V rámci európskej sústavy CHÚ je k roku 2013 vyhlásených všetkých 41 chránených vtáčích území (CHVÚ) s celkovou výmerou 1 282 811 ha a prebieha vyhlasovanie území európskeho významu (ÚEV) v národných kategóriách chránených území, pričom v roku 2013 nebolo vyhlásené žiadne ÚEV.

MONITORING DRUHOV A BIOTOPOV

V roku 2013 začala ŠOP SR realizovať **komplexný terénny monitoring druhov a biotopov európskeho významu**, a to na základe **projektu** v rámci Operačného programu Životné prostredie s názvom *Príprava a zavedenie monitoringu biotopov a druhov a zlepšenie prístupňovania informácií verejnosti*. Monitoring nadväzuje na predchádzajúce aktivity ŠOP SR (ČMS Biota), v rámci ktorých boli monitorované predovšetkým vyššie rastliny a niekoľko druhov živočíchov. Monitoring je v súčasnosti orientovaný na **sledovanie stavu 66 typov biotopov, 146 druhov živočíchov a 49 druhov rastlín európskeho významu**. Zisťovanie stavu prebieha podľa **schválenej metodiky**, pri rôznej frekvencii monitorovania na **viac ako 10 000 monitorovacích lokalitách**.

V roku 2013 **sa uskutočnilo** viac ako 3 700 návštev trvalých monitorovacích lokalít, z toho viac ako 2 100 návštev bolo uskutočnených v súvislosti s monitoringom druhov a takmer 1 600 návštev bolo realizovaných v rámci monitoringu biotopov. Monitoring prebieha **vo všetkých orografických celkoch**. Zapojených je **viac ako 220 expertov** v oblasti zoológie a botaniky, vrátane expertov zo susedného Česka.

RASTLINSTVO

• **Ohrozenosť voľne rastúcich rastlín**

Stav ohrozenosti jednotlivých taxónov rastlín je spracovaný podľa aktuálnych červených zoznamov uvedených v publikácii *Baláž, D., Marhold, K. & Urban, P. eds., 2001. Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. In Ochrana Prírody, 2001, č. 20 (suppl.), 160 s.*

Tabuľka 47 Prehľad ohrozenosti jednotlivých taxónov rastlín

Skupina	Celkový počet taxónov		Ohrozené (kat. IUCN)						Ed
	Svet (globálny odhad)	Slovensko	EX	CR	EN	VU	LR	DD	
Sinice a riasy	50 000	3 008	-	7	80	196	-	-	-
Nižšie huby	80 000	1 295	-	-	-	-	-	-	-
Vyššie huby	20 000	2 469	5	7	39	49	87	90	-
Lišajníky	20 000	1 585	88	140	48	169	114	14	-
Machorasty	20 000	909	26	95	104	112	85	74	2
Vyššie rastliny	250 000	3 352	77	266	320	430	285	50	220

Vysvetlivky: Ed – endemické druhy

Zdroj: ŠOP SR

Kategórie ohrozenosti IUCN:

EX – vyhynuté, vymiznuté
 CR – kriticky ohrozené
 EN – ohrozené
 VU – zraniteľné
 LR – menej ohrozené
 DD – údajovo nedostatočné

Ohrozenosť nižších rastlín v SR predstavuje v súčasnosti **17,6 %** (vrátane húb), resp. 11,3 % len v prísnejších kategóriách CR, EN a VU. Ohrozenosť **vyšších rastlín** je **42,6 %**, resp. **30,3 %** len v kategóriách CR, EN a VU.

Dodnes platný červený zoznam rastlín, vydaný v roku 2001, obsahuje v rôznych kategóriách ohrozenosti **3057** taxónov rastlín.

V roku 2013 pokračovala príprava **červených zoznamov** ohrozených biotopov, druhov rastlín a živočíchov **v celom karpatском regióne** v rámci projektu *Integrovaný manažment biologickej a krajinskej diverzity pre trvalo udržateľný regionálny rozvoj a ekologickú konektivitu v Karpatoch* (BioREGIO Carpathians), financovaného z nadnárodného programu Juhovýchodná Európa. Karpatské červené zoznamy biotopov a druhov **budú zostavené** v roku **2014**.

Tabuľka 48 Porovnanie ohrozenosti* vyšších rastlín vo vybraných štátoch

	Slovensko	Rakúsko	Maďarsko	Poľsko	Česko
Vyššie rastliny (%)	30	33	7	11	33

* Medzi „ohrozené“ taxóny tu patria druhy zaradené do kategórií: CR, EN, VU podľa IUCN.

Zdroj: OECD

• **Druhovú ochranu rastlín**

Druhovú ochranu rastlín je upravená **vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 Z. z.**, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, **v znení neskorších právnych predpisov**. Počet **štátom chránených** taxónov rastlín predstavuje **1 419 taxónov** (cievnatých rastlín – 1 285, machorastov – 47, vyšších húb – 70, lišajníkov – 17). Právnymi predpismi sú chránené aj druhy európskeho významu zaradené do **smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín**, ktoré sa na území SR nevyskytujú. Z celkového počtu 1 419 chránených taxónov je **823 taxónov** vyskytujúcich sa v SR (cievnatých rastlín – 713, machorastov – 23, vyšších húb – 70, lišajníkov – 17).

Základným kritériom ochrany druhov rastlín je okrem ohrozenosti ich zaradenie v zoznamoch príslušných **medzinárodných dohovorov** a **v environmentálnom práve EÚ**.

Tabuľka 49 Voľne rastúce taxóny rastlín v SR chránené medzinárodnými dohovormi a predpismi EÚ

	Sinice a riasy	Huby	Lišajníky	Machorasty	Vyššie rastliny
V prílohe II smernice o biotopoch	-	-	-	9	40
V prílohe IV smernice o biotopoch	-	-	-	-	42
V prílohe V smernice o biotopoch	-	-	-	2*	3**
V prílohe I a II CITES	-	-	-	-	110
V prílohe I Bernského dohovoru	-	-	-	8	35

* okrem druhu *Leucobryum glaucum* zahŕňa celý rod *Sphagnum*

Zdroj: ŠOP SR

** okrem druhov *Artemisia eriantha*, *Galanthus nivalis* zahŕňa celý rod *Lycopodium*

Príloha II smernice o biotopoch – príloha II smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zahŕňajúca druhy živočíchov a rastlín významných z hľadiska Spoločenstva, ktorých ochrana si vyžaduje vyhlásenie osobitných území ochrany;

Príloha IV smernice o biotopoch – príloha IV smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zahŕňajúca druhy živočíchov a rastlín, významné z hľadiska Spoločenstva, ktoré si vyžadujú prísnu ochranu;

Príloha V smernice o biotopoch – príloha V smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zahŕňajúca druhy živočíchov a rastlín, významné z hľadiska Spoločenstva, ktorých odchyt a zber a využívanie môže podliehať určitým regulačným opatreniam;

Príloha I a II CITES – taxóny ohrozené nadmernou exploatáciou pri medzinárodnom obchode, zaradené v prílohách I a II Dohovoru o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Washingtonský dohovor, CITES), ktoré sa vyskytujú v SR vo voľnej prírode;

Príloha I Bernského dohovoru – prísne chránené druhy rastlín zaradené v prílohe I Dohovoru o ochrane voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť, ktoré sa vyskytujú v SR vo voľnej prírode.

V rámci realizácie **transferov** ohrozených druhov rastlín bol v roku 2013 uskutočnený transfer 9 druhov rastlín, resp. 58 jedincov, s odhadovanými celkovými nákladmi spolu 100 eur.

V roku 2013 neboli **predložené** na schválenie žiadne spracované **programy záchrany**. **Realizované** boli programy záchrany pre **9 druhov** rastlín:

hlúzovec Loeselov (*Liparis loeselii*), popolavec dlholistý moravský (*Tephrosia longifolia* ssp. *moravica*), trčula jednohlúzá (*Herminium monorchis*), pokrut jesenný (*Spiranthes spiralis*), rosička anglická (*Drosera anglica*), ľanček ľanovitý (*Radiola linoides*), plavúniec zaplavovaný (*Lycopodiella inundata*), alkana farbiarska (*Alkanna tinctoria*) a jesienka piesočná (*Colchicum arenaria*).

• Invázne druhy rastlín

Invázne druhy boli **mapované a likvidované** v okolí vodných tokov, v mokradiach a ramsarských lokalitách, na desiatkach lokalít a hektárov v rámci chránených území i mimo chránených území.

V roku 2013 bolo spolu **zmapovaných** 68 lokalít invázných druhov rastlín **v chránených územiach** alebo ich ochranných pásmach na výmere 1 252,25 ha a 62 lokalít **v území s prvým stupňom** ochrany na výmere 743,4 ha.

Bola zabezpečovaná aj ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov **reguláciou výskytu** nepôvodných druhov rastlín. **Odstraňovanie** nepôvodných invázných a invázne sa správajúcich druhov rastlín bolo realizované na **77 lokalitách v chránených územiach** na výmere 30,7 ha (ktoré nadväzovalo na opatrenia vykonávané aj v predchádzajúcich rokoch) a **mimo CHÚ** na **50 lokalitách** na výmere 37,6 ha. Týkalo sa **17 druhov** nepôvodných a invázných druhov rastlín.

ŽIVOČÍŠTVO

• Ohrozenosť voľne žijúcich živočíchov

Stav ohrozenosti jednotlivých taxónov živočíchov je spracovaný **podľa aktuálnych červených zoznamov** (Baláž, Marhold, Urban, 2001). Stav ohrozenosti mäkkýšov (Šteffek) a rovnokrídlavcov (Gavlas, Krištín) je uvedený podľa aktualizovaných červených zoznamov spracovaných v roku 2005 a stav ohrozenosti rýb (Koščo, Holčík) v roku 2008. Zatiaľ **posledný bol spracovaný** Červený zoznam vtákov Slovenska (Demko, Krištín, Puchala) v roku 2013.

Tabuľka 50 Prehľad ohrozenosti jednotlivých taxónov bezstavovcov podľa červených zoznamov

Taxóny	Počet taxónov		Kategoríe ohrozenosti podľa IUCN							Ohroz. spolu	Ohroz. %
	Svet	SR	EX	CR	EN	VU	LR	DD	NE*		
Mäkkýše	128 000	277	2	26	22	33	45	8	135	136	49,1
Pavúky	30 000	934	16	73	90	101	97	45	-	422	45,2

Taxóny	Počet taxónov		Kategoríe ohrozenosti podľa IUCN							Ohroz. spolu	Ohroz. %
	Svet	SR	EX	CR	EN	VU	LR	DD	NE*		
Podenky	2 000	132	-	8	17	16	-	-	-	41	31,1
Vážky	5 667	75	4	-	14	11	13	5	-	47	62,7
Rovnokrídlovce	15 000	118	-	6	7	10	20	10	-	53	44,9
Bzdochy	30 000	801	-	14	7	6	4	-	-	31	3,9
Chrobáky	350 000	6 498	2	15	128	490	81	2	-	718	11,1
Blanokrídlovce	250 000	5 779	-	23	59	203	16	-	-	301	5,2
Motýle	100 000	3 500	6	21	15	41	17	11	-	111	3,2
Dvojkřídlovce	150 000	5 975	-	5	10	71	19	93	-	198	3,3

* druhy zaradené do kategórie NE nie sú považované za ohrozené druhy

Zdroj: ŠOP SR

Ohrozenosť bezstavovcov v SR predstavuje v súčasnosti okolo 8,5 % (resp. **6,4 %** len v rámci prísnejších kategórií CR, EN a VU). Čo sa týka **stavovcov**, tých je ohrozených až 60,9 % (resp. **23,5 %** len v rámci CR, EN a VU kategórií).

Tabuľka 51 **Prehľad ohrozenosti jednotlivých taxónov stavovcov podľa červených zoznamov**

Taxóny	Počet taxónov		Kategoríe ohrozenosti podľa IUCN							Ohroz. spolu	Ohroz. %
	Svet ¹⁾	SR	EX	CR	EN	VU	LR	DD	NE*		
Mihule	-	4	-	-	1	1	1	-	-	3	75,0
Ryby ²⁾	25 000	79	4	-	6	9	40	-	-	59	74,7
Obojživelníky	4 950	18	-	-	3	5	10	-	-	18	100,0
Plazy	7 970	12	-	1	-	4	6	-	-	11	91,7
Vtáky ³⁾	9 946	219	2	7	23	19	47	4	19	102	46,6
Cicavce	4 763	90	2	2	6	12	27	15	4	64	71,1
			RE	CR	EN	VU	NT	LC			
Vtáky ⁴⁾	9 946	211	4	10	24	17	24	132		51	24,2

* druhy zaradené do kategórie NE nie sú považované za ohrozené druhy

Zdroj: ŠOP SR

¹⁾ Zdroj: UNEP – GBO

²⁾ Ohrozenosť rýb je spracovaná podľa publikácie Koščo, J., Holčík, J., 2008. Anotovaný červený zoznam mihúľ a rýb Slovenska – Verzia 2007, s. 119 – 132. In Lusk, S., Lusková, V. (eds.). Biodiverzita ichtyofauny ČR (VII), Ústav biologie obratlovců AV ČR, v.v.i., Brno

³⁾ Ohrozenosť vtákov je spracovaná podľa červeného zoznamu vtákov z roku 2001, podľa kritérií IUCN 1995; hodnotené sú len hniezdiče – z celkového počtu 341 vtákov Slovenska bolo posudzovaných len všetkých 219 druhov hniezdičov

⁴⁾ Ohrozenosť vtákov je spracovaná podľa červeného zoznamu vtákov z roku 2013, teda podľa novších kritérií (IUCN 2001, ver. 3.1); hodnotené sú len hniezdiče; za ohrozené druhy sú považované druhy zaradené do kategórií CR, EN a VU

Kategoríe IUCN:

EX – vyhynutý, vymiznutý taxón

RE** – regionálne vyhynutý taxón

CR – kriticky ohrozený taxón

** novšia verzia kategorizácie

EN – ohrozený taxón

VU – zraniteľný taxón

LR – menej ohrozený taxón

NT** – takmer ohrozený taxón

LC** – menej ohrozený taxón

DD – údajovo nedostatočný taxón

NE – nehodnotený taxón

V roku 2001 boli vydané dodnes platné červené zoznamy živočíchov (neskôr boli aktualizované len červené zoznamy mäkkýšov, rovnookrídlovcov, rýb a vtákov). Podľa nich je ohrozených **2058 bezstavovcov** a **257 taxónov stavovcov**.

V roku 2013 pokračovala **príprava červených zoznamov** ohrozených biotopov, druhov rastlín a živočíchov v celom karpatskom regióne, ktorá sa začala v roku 2012.

Tabuľka 52 **Porovnanie ohrozenosti* živočíchov vo vybraných štátoch (%)**

	Slovensko	Rakúsko	Maďarsko	Poľsko	Česko
Bezstavovce	5	-	1	-	13
Ryby	19	1	43	21	42
Obojživelníky	44	13	28	-	59
Plazy	42	6	33	27	62
Vtáky	22	13	15	8	52
Cicavce	22	24	38	12	19

Zdroj: OECD

• Druhá ochrana živočíchov

Druhá ochrana živočíchov je upravená vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov. Počet štátom chránených taxónov živočíchov predstavuje v súčasnosti **813 taxónov** na úrovni druhu a poddruhu a **12 taxónov** na úrovni rodu.

Tabuľka 53 Voľne žijúce živočíchov v SR chránené medzinárodnými dohovormi a predpismi EÚ

	Bezstavovce	Ryby	Obojživelníky	Plazy	Vtáky	Cicavce
V prílohe II smernice o biotopoch	53	23	5	1	-	24
V prílohe IV smernice o biotopoch	50	1	10	9	-	46
V prílohe I smernice o vtákoch ¹⁾	-	-	-	-	114	-
V prílohách I a II CITES ²⁾	2	2	-	1	53	5
V prílohách II a III Bernského dohovoru ³⁾	33	38	19	12	357	65
V prílohe II a III Bonnského dohovoru ⁴⁾	-	3	-	-	209	24
V prílohe AEWA ⁵⁾	-	-	-	-	129	-

¹⁾ vrátane migrujúcich vtákov

Zdroj: ŠOP SR

²⁾ CITES – Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín

³⁾ Dohovor o ochrane voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť

⁴⁾ Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov

⁵⁾ AEWA – Dohoda o ochrane africko-euroázijských druhov vodného sťahovavého vtáctva

• Starostlivosť o chránené a ohrozené druhy živočíchov

V roku 2013 neboli spracované nové **programy záchrany** živočíchov. Realizované boli 3 programy záchrany o nasledujúce druhy: bobor vodný (*Castor fiber*), norok európsky (*Mustela lutreola*) a motýle rodu *Maculinea*.

V **rehabilitačných staniaciach** prevádzkovaných organizáciami ochrany prírody a krajiny bolo v roku 2013 **rehabilitovaných** spolu **992 jedincov** poranených, alebo inak handicapovaných živočíchov (o 180 jedincov viac ako v roku 2012). Späť do voľnej prírody bolo **vypustených** spolu **387 jedincov** (pokles o 87 jedincov).

Tabuľka 54 Počet rehabilitovaných a do prírody vypustených živočíchov

	Počet rehabilitovaných		Počet vypustených	
	2012	2013	2012	2013
Obojživelníky	26	-	0	-
Plazy	11	4	4	4
Dravce	372	586	212	156
Sovy	125	92	64	50
Iné vtáky	194	239	125	128
Cicavce	84	70	69	47
Iné	-	1	-	2
Spolu	812	992	474	387

Zdroj: ŠOP SR

V rámci organizačných útvarov ŠOP SR sa v roku 2013 zabezpečilo **stráženie 87 hniezd** 6 druhov dravcov a z nich bolo úspešne **vyvedených** spolu **80 mláďat**.

Z hľadiska záchrany živočíchov in situ boli v roku 2013 organizáciami ochrany prírody a krajiny organizované **transfery a reštitúcie** do vhodných biotopov vo voľnej prírode pre nasledujúce druhy chránených a ohrozených živočíchov.

Tabuľka 55 Prehľad uskutočnených transferov a reštitúcií ohrozených druhov živočíchov

Ohrozený druh živočicha	Počet jedincov	
	transfery	reštitúcie
Obojživelníky (<i>Amphibia</i>)	75 549	-
Syseľ pasienkový (<i>Spermophilus citellus</i>)	-	10
Netopiere (z panelových domov)	nevyčíslené	-

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 56 Zlepšenie generačných a pobytových podmienok živočíchov

Druh akcie	Počet spolu
Inštalácia umelých hniezdných podložiek pre bociany	7
Umelé hniezdne podložky pre dravce a sovy	35
Umelé hniezdne biotopy (búdky, hniezdne steny a pod.)	49
Plochy pre obožiteľníky	3
Spolu	94

Zdroj: ŠOP SR

Celkovo bolo v roku 2013 **prenesených 75 549 kusov obožiteľníkov** (o cca 5 700 menej ako v predchádzajúcom roku) a nainštalovaných bolo 26 750 m zábran, čo predstavuje nárast o 58,8 %. Úloha bola zabezpečovaná z vlastných zdrojov ŠOP SR vo výške 106 254 eur.

• Stav a lov zveri a rýb

K 31. 3. 2013 boli **jarné kmeňové stavy** raticovej zveri opäť vyššie ako v predchádzajúcom roku, okrem srnčej zveri. Lov vzácnych druhov zveri sa prísne reguluje.

Tabuľka 57 Jarný kmeňový stav a lov zveri (stav k 31. 3. uvedeného roka) (ks)

Druh zveri	2010		2011		2012		2013	
	stav	lov ¹⁾	stav	lov ¹⁾	stav	lov ¹⁾	stav	lov ¹⁾
Jelenia zver	51 856	19 374	58 106	22 157	58 932	24 010	62 784	30 650
Danielia zver	11 240	4 214	12 831	4 984	13 027	5 747	14 410	7 261
Srnčia zver	100 080	22 382	110 943	23 658	110 989	23 960	108 955	32 492
Diviacia zver	34 577	38 903	37 092	36 390	37 667	49 997	40 941	44 549
Zajac poľný	196 994	11 965	177 747	13 219	176 783	14 207	175 423	15 332
Divá kačica	-	-	0	10 743	53 791	19 797	54 714	17 775
Jarabica poľná	10 956	419	9 199	450	6 590	782	6 128	796
Bažant	186 494	88 694	162 986	77 063	168 538	79 369	159 018	81 033
Kamzík	823	0	745	0	827	0	976	9
Medveď	2 001	47	2 067	8	2 080	47	2 069	20
Vlk	1 823	149	2 065	118	2 006	149	2 102	28
Rys ostrovid	1 616	0	1 724	0	1 667	0	1 717	0
Mačka divá	2 715	0	2 963	0	3 191	0	3 212	0
Tetrov hlucháň	1 211	0	1 260	0	1 232	0	1 166	0
Tetrov hoľniak	902	0	814	0	835	0	780	0
Bobor vodný	-	-	1 767	2	1 851	0	2 105	0

¹⁾ uvádza sa skutočný lov bez úhynu

Zdroj: ŠÚ SR, NLC

Množstvo rýb **vylovených** v rybníkoch, vodných nádržiach a tečúcich vodách na hospodárske a športové účely v roku 2013 oproti predchádzajúcej roku mierne kleslo a dosiahlo **3 070 t**. Zarybnené boli vody spolu **25 667 541 kusmi** násad, čo predstavuje pokles oproti roku 2012 o 40,5 %.

Tabuľka 58 Prehľad výlovu rýb na hospodárske a športové účely (t)

Druh rýb	2010		2011		2012		2013	
	Spolu	z toho SRZ'	Spolu	z toho SRZ'	Spolu	z toho SRZ'	Spolu	z toho SRZ'
Ryby spolu, z toho:	2 295,9	1 596,3	2 854,3	1 921,3	3 232,1	1 925,7	3 070,2	1 964,9
Kapor	1 275,7	1 151,9	1 722,4	1 421,5	1 773,6	1 404,5	1 680,1	1 447,5
Pstruhy	608,8	55,9	641,3	60,3	830,2	61,5	796,9	57,9
Karasy	51,9	50,2	56,8	51,9	81,0	58,1	86,0	57,0
Amur biely	39,9	34,9	82,4	61,1	71,6	62,3	82,0	66,3
Tolstolobik	11	3,1	5,9	5,5	122,3	9,0	44,2	6,3

Druh rýb	2010		2011		2012		2013	
	Spolu	z toho SRZ'	Spolu	z toho SRZ'	Spolu	z toho SRZ'	Spolu	z toho SRZ'
Sumec	36,6	35,2	49,3	47,3	62,5	56,5	56,8	53,2
Štika	52,4	51,5	70,1	61,5	55,9	54,0	54,9	52,1
Zubáče	62,1	61,7	56,6	54,5	53,0	50,3	60,4	57,9
Lipeň	3,9	3,3	4,2	4,2	2,0	2,0	3,0	3,0
Hlavátka	0,4	0,4	0,9	0,9	0,6	0,6	0,6	0,5
Pleskáče	65,6	65,5	65,6	65,5	78,5	74,5	80,3	80,1
Sivoň	2	0,0	7,1	0,1	6,1	0,5	36,9	1,6
Jalce	11,6	11,6	12,5	12,5	14,2	14,2	13,8	13,7
Ostatné druhy rýb	74	71,1	79,3	74,6	80,6	74,0	71,0	64,5

* SRZ – Slovenský rybársky zväz

Zdroj: ŠÚ SR

Poznámka: rozdiely v súčtoch sú spôsobené zaokrúhľením údajov

Tabuľka 59 Zarybnenie revírov

Druh rýb	Zarybnenie násadami v ks					
	voľných vôd			kontrolovaného prostredia		
	0+	1+	2+	0+	1+	2+
Amur biely	D	32 433	30 680	1 407 800	286 672	83 075
Boleň dravý	-	-	D	-	-	-
Hlavátka podunajská	D	D	D	D	D	-
Jalec tmavý	-	D	-	-	-	-
Jeseter malý	D	D	D	540	D	D
Kapor rybničný	2 671 580	934 125	1 065 954	2 058 005	1 025 043	683 187
Karas striebřistý	D	D	131 904	D	D	D
Klárías panafrický	-	-	-	-	-	-
Lieň sliznatý	-	D	D	D	D	D
Lipeň tymiánový	D	537675	D	D	D	-
Pleskáč vysoký	D	D	D	D	-	D
Podustva severná	D	D	D	D	D	-
Pstruh dúhový	31 200	239 295	231 119	990 350	156 885	54 610
Pstruh potočný	810 254	1 165 674	101 285	366 563	121 300	11 160
Sivoň potočný	D	D	D	53 500	32 166	16 700
Sumec veľký	D	D	D	D	D	10 215
Štika severná	D	D	89 380	192 230	6 105	11 050
Tolstolobik biely	D	-	D	170 050	D	225 030
Tolstolobik pestrý	-	-	-	-	-	-
Zubáč veľkouústy	D	D	D	593 363	8 690	D
Iné druhy rýb	D	D	-	D	-	-
Spolu	9 211 944	5 400 312	1 893 726	6 240 801	1 729 571	1 191 187

násady 0+ rané vývinové štádiá rýb do prvého roku života. Teda: oplodnené ikry, voľné zárodky (embryá), larvy, mlad (juvenily), tzv. „plôdik“ (vačkový, rýchlený, odkrmený)

Zdroj: ŠÚ SR

násady 1+ ryby medzi prvým a druhým rokom života, tzv. ročiaky

násady 2+ ryby nad dva roky veku

D – dôverný údaj

BIOTOPY

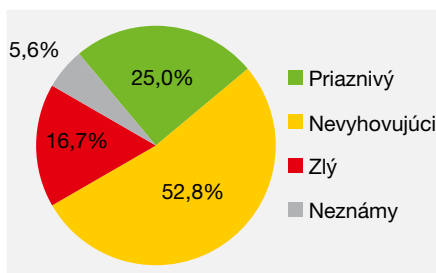
Najviac ohrozené sú slanomilné biotopy, čo je spôsobené poklesom hladiny podzemných vôd, zánikom tradičného hospodárenia a sekundárnou sukcesiou. Naopak najlepší stav vykazujú skalné biotopy pre svoju nedostupnosť a lesné biotopy pre pomerne citlivý manažment lesného hospodárstva. Medzi **ohrozené biotopy** v rámci celej strednej Európy patria rašeliniská, mokrade, zaplavované lúky, slané lúky a piesky.

V roku 2013 boli realizované manažmentové opatrenia pre zlepšenie priaznivého stavu biotopov a rastlín na 89 lokalitách v chránených územiach na ploche 179,3 ha spolu, mimo chránených území na 35 lokalitách (genofondových plochách) na ploche 26,9 ha. Práce boli zamerané prevažne na kosenie a odstraňovanie biomasy, odstraňovanie náletových drevín, v malej miere boli realizované presadenia chránených druhov rastlín z lokalít schválených na investičné akcie. Časť opatrení bola vykonávaná formou náhradných revitalizačných opatrení, ktorých platnosť pretrváva a postupne končí.

• **Mokrade**

V SR je známy výskyt 23 typov biotopov európskeho významu, ktoré sú klasifikované ako vodné, riečne, mokradové alebo závislé na vodnom prostredí. V rámci Európy je až 85 % mokradových biotopov **v nepriaznivom stave**, na Slovensku je ich 69,4 %.

Graf 46 Stav biotopov mokradového charakteru

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 60 Prehľad počtu a výmery mokradí v SR

	Počet lokalít	Výmera (ha)	% z územia SR
Mokrade medzinárodného významu	18	41 704	0,9
z toho Ramsarské lokality	14	40 697	0,8
Mokrade národného významu	72	147 260	3,0
Mokrade regionálneho významu	467	10 431	0,2
Mokrade lokálneho významu	1 050	4 550	0,1
Spolu	1 607	203 945	4,2

Zdroj: ŠOP SR

V roku 2013 pokračovala realizácia Akčného plánu na roky 2012 – 2014 k aktualizovanému Programu starostlivosti o mokrade Slovenska na roky 2008 – 2014.

• **Ekosystémové služby**

Hodnotenie ekosystémových služieb bolo **dosiaľ vykonané** v NP Slovenský raj (2009), NP Veľká Fatra (2011) a v Tatranskom národnom parku (2012). Čiastkové hodnotenia ekosystémových služieb boli vypracované pre niektoré lesné ekosystémy. V roku 2012 sa začalo s hodnotením v NP Muránska planina.

Problematike venuje **pozornosť aj Európska únia**, ktorá požaduje zhodnotenie ekosystémových služieb v členských krajinách **do roku 2020** (medzi ciele novej stratégie biodiverzity EÚ patrí: „Do roku 2020 zachovať a obnoviť ekosystémy a ich služby“). V tomto kontexte MŽP SR iniciovalo pracovné stretnutia s príslušnými inštitúciami, výsledkom čoho bolo **vypracovanie projektu LIFE+** na ekosystémové účtovníctvo. Jeho súčasťou je aj hodnotenie ekosystémových služieb v NP Poloniny, vrátane dotazníkového prieskumu socioekonomických možností a ekosystémových služieb.

V rámci plnenia úloh vyplývajúcich z Dohovoru o biologickej diverzite a zo Stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 bola zabezpečená spolupráca na **príprave metodiky** na oceňovanie ekosystémových služieb v chránených územiach SR.

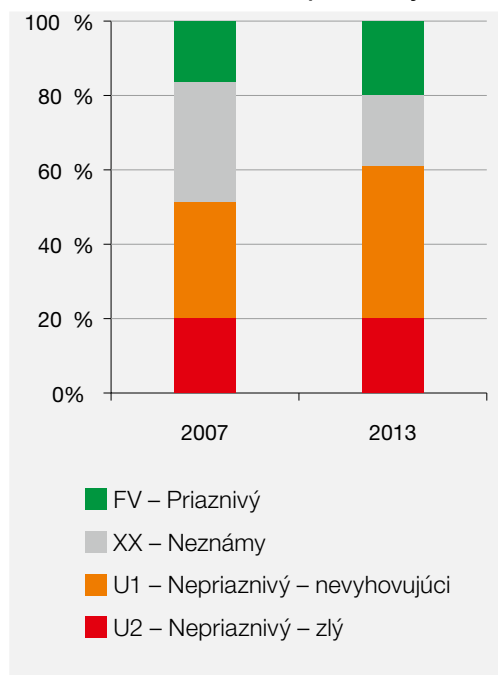
HODNOTENIE STAVU DRUHOV A BIOTOPOV PODĽA SMERNÍC EÚ O BIOTOPOCH A O VTÁKOCH

• Hodnotenie stavu druhov európskeho významu

Prvá správa o stave biotopov a druhov európskeho významu v zmysle článku 17 smernice o biotoch bola spracovaná a podaná na EK v roku 2007 (za roky 2004 – 2006) a v roku 2013 bola spracovaná druhá správa (za roky 2007 – 2012).

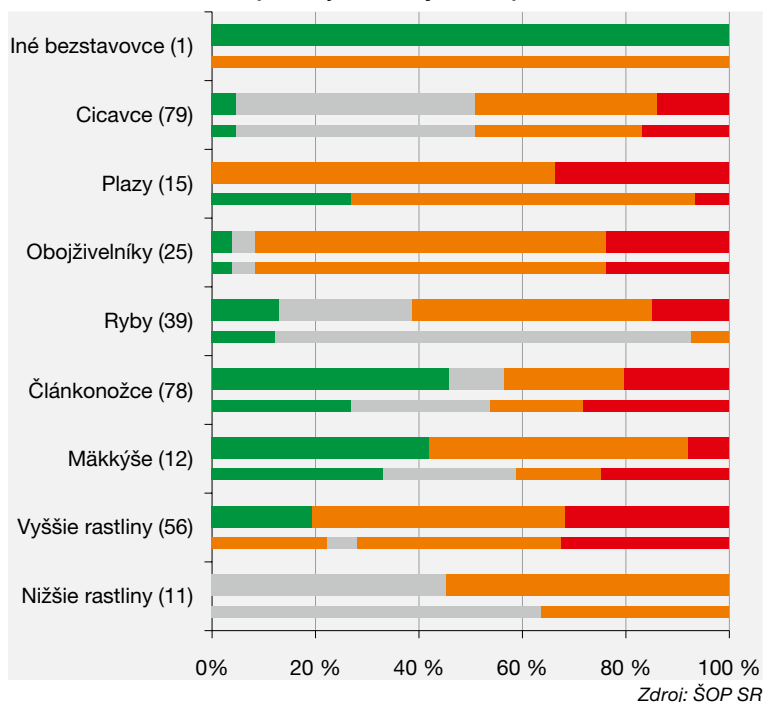
Na základe porovnania stavu druhov s hodnotením v roku 2007 je možné konštatovať, že došlo k zlepšeniu poznatkov, t. j. menej hodnotení vykazuje stav neznámy. Celkový podiel druhov s priaznivým hodnotením stavu sa zlepšil, čo je ale spôsobené najmä spomínaným zlepšením poznatkov. Podiel druhov nachádzajúcich sa v zlom stave sa viac-menej nezmenil, čo nasvedčuje tomu, že potrebné opatrenia na obnovu biotopov alebo populácií druhov, alebo revitalizáciu lokalít na ktorých sa nachádzajú, sú stále aplikované nedostatočne. V rámci druhov európskeho významu bol vyhodnotený stav a ďalšie parametre pre 195 druhov.

Graf 47 Stav druhov európskeho významu

Zdroj: ŠOP SR

Graf 48 Stav druhov podľa jednotlivých skupín*

Zdroj: ŠOP SR

* Širšia línia v grafe zodpovedá perióde reportingu za roky 2007 – 2012, užšia línia pod ňou zobrazuje údaje z reportinovej periódy za roky 2004 – 2006. Počet v zátvorkách uvádza počet hodnotení stavu v jednotlivých bioregiónoch v perióde rokov 2007 – 2012, nie počty druhov v tej-ktorej skupine.

Lepší stav zachovania dosahujú **rastliny**, ktoré sa vyskytujú v alpskom bioregiónu (stredná a severná časť SR), čo vyplýva z menšieho narušenia prírodného prostredia. K **najviac ohrozeným druhom** aj naďalej patria napr. jesienka piesočná (*Colchicum arenarium*) a kosatec piesočný (*Iris humilis subsp. arenaria*), ktoré v SR rastú len na jednej lokalite, na severnej hranici svojho areálu. **Väčšina druhov**, ktoré sa nachádzajú v nepriaznivom stave ochrany, sa vyskytuje na veľmi špecifických a zraniteľných typoch biotopov (rašeliniská, slatiny, podmäčkané lúky, viate piesky atď.). **Najväčšiu skupinu** tvoria rastliny, ktoré sa nachádzajú v nevyhovujúcom stave. V priaznivom stave ochrany sa nachádzajú druhy ako snežienka jarná (*Galanthus nivalis*), zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*) a ďalšie, ktoré sú v západnej Európe už pomerne vzácne alebo sa tam už vôbec nevyskytujú, napr. cyklámen fatranský (*Cyclamen fatrense*), lyžičník tatranský (*Cochlearia tatrae*) či vrchovka alpská (*Tozzia carpathica*). Čo sa týka **nižších rastlín**, v súčasnosti je pri **45 % neznámy stav** zachovania machorastov. Zavedený systematický monitoring však zlepšuje poznanie nižších rastlín európskeho významu vo významnej miere a v ďalšom reportinговом kole už budú z hľadiska stavu hodnotené všetky druhy nižších rastlín EV.

Z rýb sa v priaznivom stave nachádza len boleň dravý (*Aspius aspius*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*) a hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*) v alpskom bioregiónu, ktorých populácie a areál boli hodnotené ako vyhovujúce. U všetkých ostatných druhov rýb však majú byť väčšie ako v súčasnosti. Celkový stav je pri mnohých druhoch klasifikovaný ako neznámy. Všeobecne možno konštatovať, že chránené druhy rýb sú malo preskúmané, preto bude nevyhnutné venovať im väčšiu pozornosť. Napriek tomu, že sa v poslednom desaťročí v tokoch zlepšila čistota vody, v oblasti revitalizácie poškodených úsekov tokov a spriechodnenia sú značné rezervy.

Celkový stav zachovania **plazov a obojživelníkov** je **veľmi negatívny**. Žiadny z hodnotených druhov plazov EV nebol vyhodnotený v stave priaznivom. Až **3 druhy** plazov sú v **zlom** stave. Všetky **ostatné** plazy sú hodnotené v stave **nevyhovujúcom**. Aj v rámci celej Európy sa javí skupina plazov a obojživelníkov ako najviac ohrozená spomedzi všetkých druhov EV a je potrebné venovať im nemalú pozornosť.

V rámci **cicavcov** bolo hodnotených **48 druhov**. S výnimkou všetkých u nás zaznamenaných 28 druhov netopierov, ide o najlepšie preskúmanú skupinu živočíchov.

V rámci skupiny **hlodavcov** je v **priaznivom stave** vyhodnotený **len** druh **bobor vodný** (*Castor fiber*). Všetky **ostatné** druhy hlodavcov sú v **nepriaznivom stave**, čo je pomerne negatívny výsledok.

Zo **šeliem** EV boli v **priaznivom stave** hodnotené **len** druhy medveď hnedý (*Ursus arctos*) a vlk dravý (*Canis lupus*) v alpskom bioregiónne. Všetky **ostatné** druhy boli vyhodnotené v **nepriaznivom stave**. V **zlom stave** bol vyhodnotený druh tchor stepný (*Mustela eversmanii*).

Stav väčšiny druhov **netopierov** bol hodnotený ako neznámy. Napriek realizácii čiastkového monitoringu netopierov je odhad ich populácií veľmi problematický.

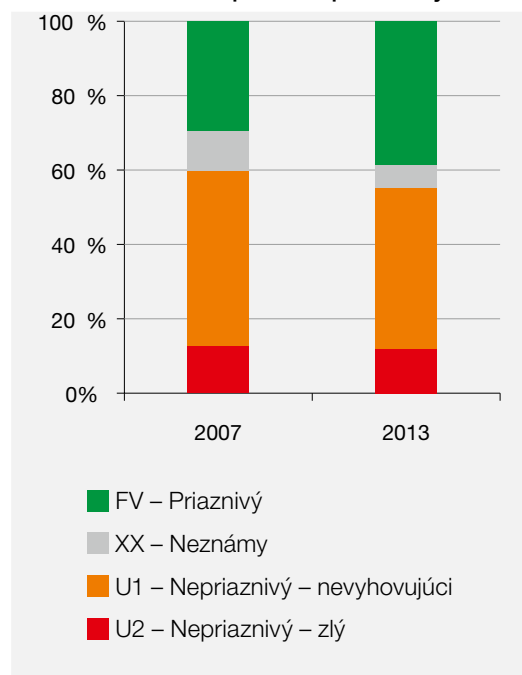
V rámci skupiny **kopytníkov** sa hodnotili dva druhy, a to kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatrica*) a zubor európsky (*Bison bonasus*). Pozitívnym výsledkom je, že v prípade kamzíka sa jeho stav zlepšil z kategórie nepriaznivý – zlý na kategóriu nepriaznivý – nevyhovujúci aj vďaka faktu, že sa za obdobie šiestich rokov od posledného hodnotenia veľkosť populácie takmer zdvojnásobila. Zubor európsky má stanovené hodnotenie stavu ako nepriaznivý – nevyhovujúci.

• Hodnotenie stavu biotopov európskeho významu

Prvá správa o stave biotopov a druhov európskeho významu v zmysle článku 17 smernice o biotopoch bola spracovaná a podaná na EK v roku 2007 (za roky 2004 – 2006) a v roku 2013 bola spracovaná **druhá správa** (za roky 2007 – 2012).

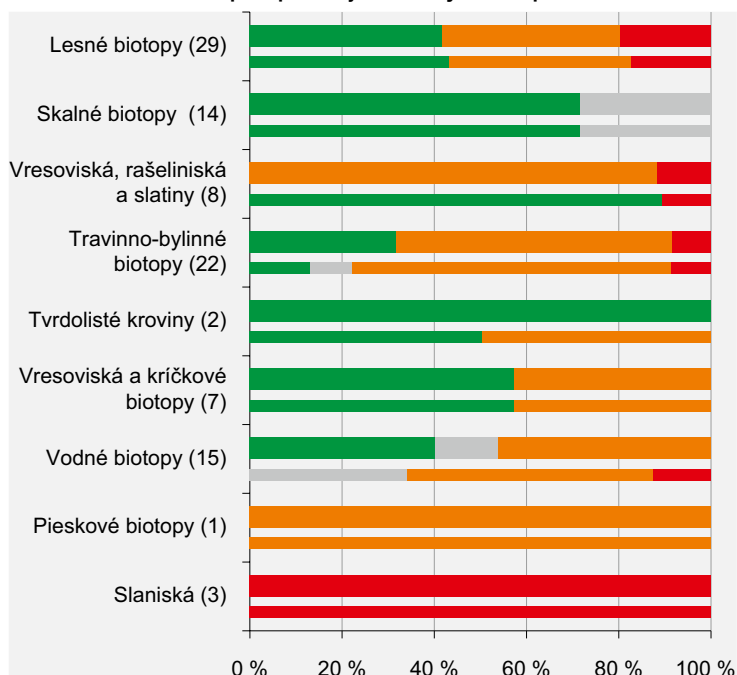
Na základe **porovnania** stavu biotopov s hodnotením v roku 2007 je možné konštatovať, že **došlo k zlepšeniu poznatkov**, t. j. menej hodnotení vykazuje stav neznámy. Celkový **podiel biotopov s priaznivým hodnotením stavu sa zlepšil**, čo je ale spôsobené najmä spomínaným zlepšením poznatkov. Podiel druhov a biotopov nachádzajúcich sa v **zlom stave sa viac-menej nezmenil**, čo nasvedčuje tomu, že potrebné opatrenia na obnovu biotopov sú stále aplikované nedostatočne.

Graf 49 Stav biotopov európskeho významu

Zdroj: ŠOP SR

Graf 50 Stav biotopov podľa jednotlivých skupín*

Zdroj: ŠOP SR

* Poznámka: širšia línia v grafe zodpovedá perióde reportingu za roky 2007 – 2012, užšia línia pod ňou zobrazuje údaje z reportingu periódy za roky 2004 – 2006. Počet v zátvorkách uvádza počet hodnotení stavu v jednotlivých bioregiónoch v perióde rokov 2007 – 2012.

Správa hodnotí pre SR **66 typov biotopov** európskeho významu, ktoré môžeme kategorizovať **do deviatich skupín**. Početné sú skupiny **lesných (19)** a **travinnno-bylinných (15)** biotopov. Najmenej je u nás zastúpená skupina slanomilných biotopov (2), pieskov (1) a tvrdolistých krovín (1). Okrem nich odlišujeme sladkovodné biotopy (9), vresoviská a krovinnové biotopy mierneho pásma (5), rašeliniská (6) a skalné biotopy a jaskyne (8).

• Hodnotenie stavu jednotlivých druhov vtákov

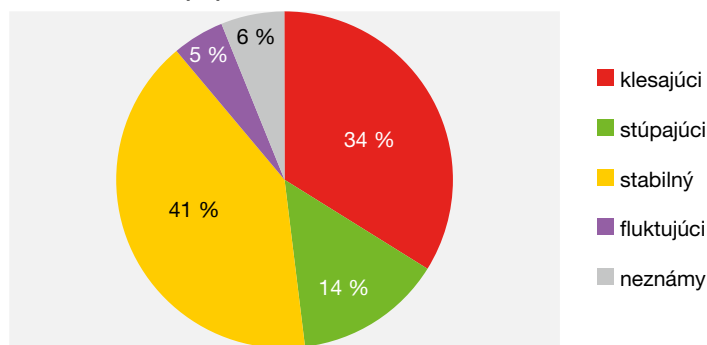
Správa o stave jednotlivých druhov vtákov bola vypracovaná v zmysle článku 12 smernice o vtákoch. **Hodnotené** boli samostatne hniezdne populácie (220), zimujúce populácie pre vybrané druhy vodných vtákov (16) a migrácia pre vybrané druhy (7), **spolu 243** hodnotených druhov.

Väčšina druhov v SR (viac ako 150 druhov) má odhadovanú **veľkosť populácie** menšiu ako 10 000 párov. **Viac ako 120 druhov** má dokonca odhadovanú priemernú veľkosť populácie **do 2000 párov** (a z toho až 55 druhov pod 100 jedincov, resp. hniezdných párov, čo je pomerne negatívny ukazovateľ). 39 druhov sa pohybuje v rozmedzí 10 000 – 100 000 párov a len 35 druhov má udávanú odhadovanú populáciu väčšiu ako 100 000 párov. Vyplýva z toho **vysoká zraniteľnosť** jednotlivých druhov vtákov, predovšetkým pri populáciách do 2 000 párov, ktorú má približne polovica druhov hniezdiacich v SR.

Trend populácie vtákov v SR je u **55 %** druhov **stabilný alebo stúpajúci**. U **34 %** druhov je však **klesajúci**, čo znamená, že jedna **tretina druhov** vtákov u nás **ubúda**. Pri 6 % druhov trend populácie nebolo možné stanoviť z dôvodu nedostatku údajov.

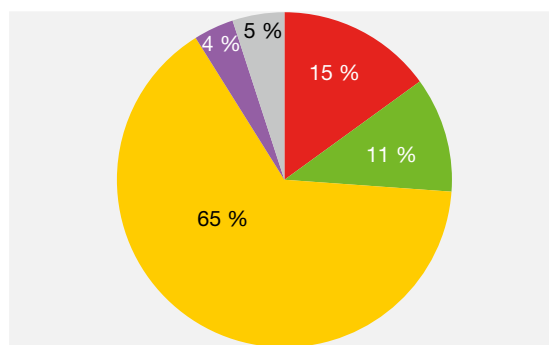
Ďalším dôležitým ukazovateľom je **rozsah zmeny v populácii** za posledných 12 rokov. Pri **17 druhoch** vtákov nastala v období od roku 2000 do roku 2012 **dramatická zmena** (pozitívna, či negatívna) v rozsahu až do 100 % (príp. aj viac). Pozitívny výsledok nastal u 10 druhov, avšak **pri 7 druhoch** pri klesajúcom trende to znamená **kritický stav až vyhynutie** (brehár čiernochvostý, ležiak úhorový, čorík čierny, krakľa belasá, hvizdák veľký, sokol kobcovitý, skaliar pestrý).

Graf 51 Trend populácie vtákov v SR

Zdroj: ŠOP SR

Graf 52 Trend areálu vtákov v SR

Zdroj: ŠOP SR

Areál zohráva dôležitú úlohu pri udržaní vhodných biotopov a podmienok pre jednotlivé druhy vtákov. **76 % druhov** má **stabilný alebo rozširujúci** sa areál, čo je vcelku priaznivý výsledok. V porovnaní s trendom populácie je hodnotenie areálu pozitívnejšie, z čoho vyplýva, že početnosť klesá, avšak areál ešte ostáva a teda pravdepodobne sa znižuje hustota populácie na určitých miestach.

STAROSTLIVOSŤ O CHRÁNENÉ ČASTI PRÍRODY

• Realizácia práva a koncepčných činností v oblasti ochrany biodiverzity

CITES

Obchod s ohrozenými druhmi upravuje **nariadenie Rady (ES) č. 338/97** o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a rastlín reguláciou obchodu s nimi v platnom znení a súvisiace vykonávacie nariadenia Komisie, ako aj **zákon č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov** v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacia **vyhláška**.

MŽP SR sa pravidelne **zúčastňovalo na zasadnutiach Stáleho výboru pri EK pre výkonné orgány CITES**. Zúčastnilo sa aj na zasadnutiach **Stáleho výboru pre vynucovanie práva v oblasti obchodovania s ohrozenými druhmi**.

V **decembri 2013** bol vládou SR **schválený Národný akčný plán SR 2014 – 2019 na presadzovanie uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 338/97**.

MŽP SR pripravilo v roku 2013 **školenia** v oblasti obchodovania s ohrozenými druhmi pre colné úrady. Zaznamenané bolo **zadržanie a prepadnutie v prospech štátu 4 zásielok rohov** (celkovo 8 rohov) **nosorožca tuponosého južného** (*Ceratotherium simum simum*) Colným úradom Bratislava. Išlo o prvé odhalenie nelegálneho dovozu tohto druhu do SR.

MŽP SR v roku 2013 **vydalo 204 povolení na dovoz/vývoz/opätovný vývoz** (najmä pre papagáje a poľovnícke trofeje), **572 výnimiek zo zákonov komerčných činností** (najmä pre papagáje, dravce, sovy a korytnačky) a **5 súhlasov na premiestnenie** exemplárov.

Vedeckým orgánom CITES v SR je ŠOP SR, ktorá zabezpečovala plnenie úloh vyplývajúcich z tejto funkcie.

Strategické dokumenty

V roku 2013 bola **spracovaná Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020**, reflektujúca na medzinárodné záväzky SR vyplývajúce najmä z **Dohovoru OSN o biologickej diverzite**, ako i záväzkov, ktoré prijala EÚ v nadväznosti na **10. zasadnutie Konferencie zmluvných strán** tohto dohovoru (Nagoja, Japonsko, október 2010). Zasadnutie prijalo **celosvetový Strategický plán pre biodiverzitu na obdobie rokov 2011 – 2020**, **Protokol z Nagoje** o prístupe ku genetickým zdrojom a spravodlivom a rovnocennom spoločnom využívaní prínosov vyplývajúcich z ich používania a **Stratégiu mobilizácie zdrojov v prospech biodiverzity** v celosvetovom meradle. **Novým základom pre politiku EÚ** v oblasti biodiverzity (s titulom *Naše životné poistenie, náš prírodný kapitál: stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020*) sa stal **hlavný cieľ na rok 2020** – zastavenie úbytku biodiverzity a degradácie ekosystémových služieb, ich obnova v najväčšom vykonateľnom rozsahu a zvýšenie príspevku EÚ k zamedzeniu globálnej straty biodiverzity.

• Chránené nerasty a skameneliny

Ochranu nerastov a skamenelín upravuje § 32 a § 38 **zákona č. 543/2002 Z. z.** o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a **vyhláška MŽP SR č. 213/2000 Z. z.** o chránených nerastoch a chránených skamenelinách a ich spoločenskom ohodnocovaní, ktorou bol ustanovený zoznam chránených nerastov a chránených skamenelín a ich spoločenská hodnota.

Do zoznamu **chránených nerastov** bolo zahrnutých

- 12 typových nerastov prvýkrát pre vedu opísaných z územia SR,
- 61 významných nerastov, vyskytujúcich sa vzácné na lokalitách SR, majúcich európsky význam, alebo minerály so špecifickým morfológickým tvarom alebo vývojom,
- meteority nájdené na území SR.

Do zoznamu **chránených skamenelín** bolo zahrnutých:

- 655 typových skamenelín, ktoré sú neopakovateľným materiálom vyhynutých rastlín a živočíchov, a podľa ktorých bol príslušný taxón prvýkrát opísaný z územia SR,
- vybrané skupiny skamenelín vyskytujúcich sa vzácné, ktoré svojím charakterom a stupňom zachovania sú jedinečnými dokladmi vývoja organizmov v geologickej histórii SR.

Jednotlivé prípady ochrany nerastov a skamenelín priebežne zabezpečujú orgány ochrany prírody, resp. organizačné útvary ŠOP SR.

• Ochrana jaskýň

V roku 2013 bolo objavených 296 jaskýň. Neboli vyhlásené ďalšie nové ochranné pásma jaskýň a do prevádzky neboli uvedené nové sprístupnené ani verejnosti voľne prístupné jaskyne. K roku 2013 je v SR **evidovaných 6987 jaskýň**, ktoré sú zároveň aj prírodnými pamiatkami. **Z nich 44 najvýznamnejších** bolo zaradených medzi **národné prírodné pamiatky**.

Sprístupnených je 18 jaskýň, z nich 12 prevádzkuje ŠOP SR – Správa slovenských jaskýň a 6 iné subjekty. Celkový počet **verejnosti voľne prístupných jaskýň** predstavuje **41 jaskýň** a celkový počet **jaskýň s vyhláseným ochranným pásmom** je 20.

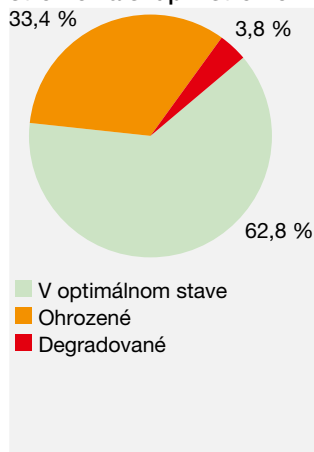
V roku 2013 bolo **schválených 5 programov starostlivosti** a **27 programov záchrany** pre jaskyne, realizované boli viaceré typy **inventarizačných výskumov**.

• **Chránené stromy**

Sústavu chránených stromov (CHS) tvorilo celkovo **443 chránených stromov** a ich skupín, vrátane stromoradií – chránených objektov, čo je o 3 CHS menej ako predchádzajúci rok. Fyzicky to predstavuje **1 251 jedincov** stromov pozostávajúcich zo 65 taxónov, z toho 32 pôvodných a 33 nepôvodných.

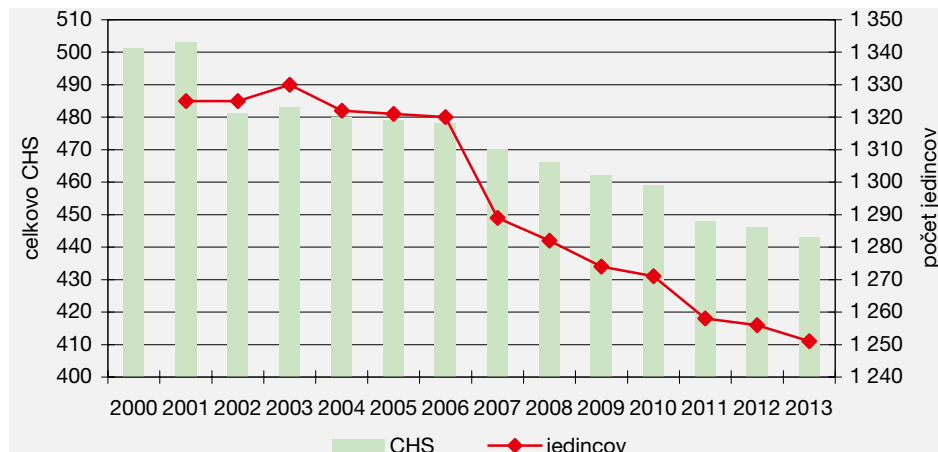
Z chránených stromov a ich skupín bolo 278 v **optimálnom stave**, 148 bolo **ohrozených** a 17 **degradovaných**. Ide o mierne zhoršenie stavu oproti minulému roku.

Graf 53 Stav chránených stromov a skupín stromov

Zdroj: ŠOP SR

Graf 54 Vývoj počtu chránených stromov

Zdroj: ŠOP SR

V roku 2013 organizačné útvary ŠOP SR vypracovali 1 667 **odborných podkladov** pre konanie štátnej správy a samo-správy obcí vo veciach ochrany drevín a chránených stromov. Bolo **ošetrených** 16 chránených stromov a ich skupín. Na financovaní sa podieľali vlastníci pozemkov, na ktorých stromy rastú, ŠOP SR zo svojho rozpočtu a 1 obec (mimo vlastníctva pozemku).

• **Chránené územia**

Stav právnej ochrany chránených území

V roku 2013 nadobudla **účinnosť** vyhláška o vyhlásení **posledného CHVÚ** Levočské vrchy, ktorá bola vydaná ešte v roku 2012.

Aktualizované boli predpisy o 9 chránených územiach. Išlo o prevyhlasenie CHA Malachovské skalky (zmena rozlohy) a NPR Suchý vrch (zmena rozlohy) a aktualizovanú vyhlášku o CHVÚ Dunajské luhy (upravené podmienky ochrany bez zmeny rozlohy) – obe nadobudli účinnosť až v roku 2014. Účinnosť nadobudli aj vyhlášky z roku 2012 o vyhlásení 6 PP – jaskýň za verejnosti voľne prístupné jaskyne.

V roku 2013 boli **zrušené** 3 chránené územia – CHA Parčík pri Avione, PR Pod Ríglom a PR Pod Demjatou, posledné 2 predpisy nadobudli účinnosť až v roku 2014.

Tabuľka 61 Vývoj právnej ochrany chránených území za rok 2013

Prehľad vyhlásených chránených území v roku 2013						
Č.	Kat.	Názov (kód územia Natura 2000)	Výmera (ha)	Č. vyhlášky, zo dňa	Zriaďovací orgán	Účinnosť od
1.	CHVÚ	Levočské vrchy	45 597,6347	434/2012 Z. z. z 19. 12. 2012	MŽP SR	1. 1. 2013

Prehľad aktualizovaných chránených území v roku 2013						
Č.	Kat.	Názov	Výmera (ha)	Č. vyhlášky, zo dňa	Zriaďovací orgán	Účinnosť od
1.	PP	Jaskyňa v Havranej skale (verejnosti voľne prístupná jaskyňa)	-	2/2012 z 26. 11. 2012	KÚŽP v Košiciach	1. 1. 2013
2.	PP	Zelená jaskyňa (verejnosti voľne prístupná jaskyňa)	-	3/2012 z 26. 11. 2012	KÚŽP v Košiciach	1. 1. 2013
3.	PP	Biela jaskyňa (verejnosti voľne prístupná jaskyňa)	-	3/2012 z 26. 11. 2012	KÚŽP v Košiciach	1. 1. 2013
4.	PP	Hatinská jaskyňa (verejnosti voľne prístupná jaskyňa)	-	3/2012 z 26. 11. 2012	KÚŽP v Košiciach	1. 1. 2013
5.	PP	Hutnianska jaskyňa (verejnosti voľne prístupná jaskyňa)	-	3/2012 z 26. 11. 2012	KÚŽP v Košiciach	1. 1. 2013
6.	PP	Peško (verejnosti voľne prístupná jaskyňa)	-	3/2012 z 26. 11. 2012	KÚŽP v Košiciach	1. 1. 2013
7.	CHA	Malachovské skalky	3,5923	1/2013 zo 4. 12. 2013	OÚ v B. Bystrici	1. 1. 2014
8.	CHVÚ	Dunajské luhy (SKCHVU007)	16 511,58 (bez zmeny)	466/2013 Z. z. zo 16. 12. 2013	MŽP SR	1. 1. 2014
9.	NPR	Suchý vrch (súčasť SKUEV0238 Veľká Fatra)	288,74	1/2013 z 20. 12. 2013	OÚ v Žiline	1. 2. 2014

Prehľad zrušených chránených území v roku 2013						
Č.	Kat.	Názov	Výmera (ha)	Č. vyhlášky, zo dňa	Zriaďovací orgán	Účinnosť od
1.	CHA	Parčík pri Avione	0,2107	7/2013 z 18. 9. 2013	KÚŽP v Bratislave	1. 10. 2013
2.	PR	Pod Ríglom	14,2296	zákon č. 506/2013 Z. z. z 29. 11. 2013	NR SR	1. 1. 2014
3.	PR	Pod Demjatou	2,04	zákon č. 506/2013 Z. z. z 29. 11. 2013	NR SR	1. 1. 2014

Zdroj: ŠOP SR

Národná sústava chránených území

Celková výmera osobitne chránenej prírody v SR klasifikovanej stupňami ochrany (2. až 5. stupeň ochrany, teda mimo chránených vtáčích území a ochranných pásiem jaskýň; tzv. národná sústava CHÚ) sa v **roku 2013** nezmenila a bola **1 142 151 ha**, čo predstavuje **23,3 %** z územia SR.

Okrem uvedeného sa na území SR nachádzajú územia, ktoré **nie sú klasifikované stupňami ochrany** – **41 vyhlásených chránených vtáčích území** s celkovou výmerou **1 282 811 ha** a **20 jaskýň** (14 NPP a 6 PP) s vyhláseným ochranným pásmom s celkovou výmerou **3 347 ha** (veľká časť ich území sa prekrýva s národnou sústavou CHÚ).

Tabuľka 62 Prehľad chránených území v SR – v kategóriách CHKO a NP

Kategória	Počet	Výmera chráneného územia (ha)	Výmera ochranného pásma (ha)	% z rozlohy SR (aj s OP)
Chránené krajinné oblasti (CHKO)	14	522 582	-	10,66
Národné parky (NP)	9	317 890	270 128	11,99
Spolu	23	840 472	270 128	22,65

Zdroj: ŠOP SR

Výmera všetkých tzv. „maloplošných“ CHÚ (kategórie CHKP, CHA, PP, NPP, PR, NPR), vrátane ich OP, tvorí **2,44 %** územia SR. Oproti predchádzajúcemu roku došlo síce k **nárastu o 5 území**, ale ich celková **výmera ostala nezmenená**.

Tabuľka 63 Prehľad chránených území v SR – „maloplošné“ chránené územia (MCHÚ)

Kategória	Počet	Výmera chráneného územia (ha)	Výmera ochranného pásma (ha)	% z rozlohy SR (aj s OP)
Chránené krajinné prvky	1	3	-	0,00
Chránené areály	172	11 023	2 425	0,27
Prírodné rezervácie (vrátane 2 súkromných)	392	14 247	301	0,30
Národné prírodné rezervácie	219	84 188	2 238	1,76
Prírodné pamiatky (bez jaskýň a vodopádov)	218	1 585	207	0,04
Prírodné pamiatky – verejnosti voľne prístupné jaskyne	41	0	31	0,00
Prírodné pamiatky – ostatné vyhlásené jaskyne	7*	0	261	0,01
Prírodné pamiatky – prírodné vodopády	0	0	0	0,00
Národné prírodné pamiatky (bez jaskýň a vodopádov)	11	59	27	0,00
Národné prírodné pamiatky – jaskyne	44	0	3 055	0,06
Národné prírodné pamiatky – prírodné vodopády	5	0	0	0,00
Spolu MCHÚ	1 110	111 105	8 545	2,44

* ide len o jaskyne, ktoré boli vyhlásené osobitnými vyhlasovacími predpismi. Všetkých evidovaných jaskýň, ktoré spĺňajú parametre podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ale neboli osobitne vyhlásené, je takmer 7 000 Zdroj: ŠOP SR

Celkovo sa na území CHKO nachádza spolu 247 „maloplošných“ chránených území (MCHÚ) s celkovou výmerou (spolu s ich ochrannými pásmami) 12 471 ha (2,4 % z územia CHKO), na území NP to je 212 MCHÚ s celkovou výmerou (spolu s ich ochrannými pásmami) 72 396 ha (22,8 % z územia NP), na území ochranných pásiem NP to je 68 MCHÚ s celkovou výmerou (spolu s ich ochrannými pásmami) 2 488 ha (0,9 % z územia ochranných pásiem NP) a na území mimo CHKO, NP a OP NP v tzv. voľnej krajine sa nachádza 583 MCHÚ s celkovou výmerou (spolu s ich ochrannými pásmami) 32 295 ha (0,9 % z rozlohy tzv. voľnej krajiny a 27 % z celkovej výmery MCHÚ (vrátane ich OP) v SR).

Tabuľka 64 Prehľad chránených území v SR podľa kategórií a stupňov ochrany (stav k 31. 12. 2013)

Stupeň ochrany*	Kategória**	Výmera (ha)	% z územia SR
1. stupeň	„voľná krajina“	3 761 249	76,70
2. stupeň	CHKO***, OP NP***, CHA, zóny D	759 917	15,50
3. stupeň	NP***, CHA, OP CHA, OP PR, OP NPR, OP PP, OP NPP, zóny C	269 992	5,51
4. stupeň	NPR, PR, NPP, PP, CHA, CHKP, OP NPR, OP PR, OP NPP, OP PP, zóny B	18 833	0,38
5. stupeň	NPR, PR, NPP, PP, zóny A	93 409	1,91

* nie sú uvádzané územia, ktoré nemajú stupeň ochrany (CHVÚ a OP PP–jaskýň) Zdroj: ŠOP SR

** nie sú uvádzané PP zo zákona č. 543/2002 Z. z. a OP CHÚ „zo zákona“

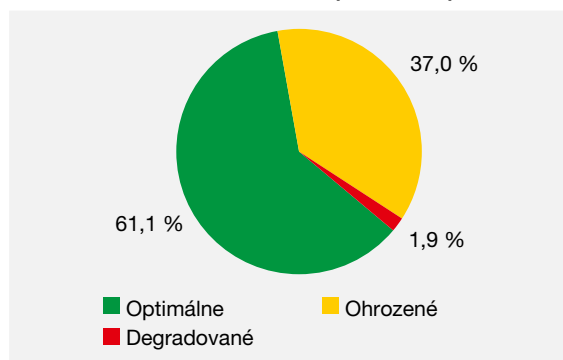
*** výmera mimo MCHÚ

Ohrozenosť a degradácia chránených území

Stav „maloplošných“ chránených území zaradených do 2. až 5. stupňa ochrany je hodnotený v 3 kategóriách ohrozenosti.

Z celkového počtu 1 110 „maloplošných“ chránených území bolo v hodnotenom období **degradovaných** 21 území s výmerou 277 ha (táto výmera predstavuje **0,2 %** z celkovej plochy MCHÚ), **ohrozených** 411 území s výmerou 20 102 ha (**16,9 %** plochy MCHÚ) a v **optimálnom stave** bolo 678 území s výmerou 99 271 ha (**82,9 %** plochy). Oproti predchádzajúcemu roku ide o stagnáciu, príp. mierne zlepšenie, ktoré pozorujeme už od roku 2003.

Graf 55 Ohrozenosť MCHÚ podľa ich počtu

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 65 Stav a ohrozenosť tzv. „maloplošných“ CHÚ

Kategória	Stav k 31. 12. 2013		Optimálne		Ohrozené		Degradované	
	počet	výmera (ha)*	počet	výmera (ha)	počet	výmera (ha)	počet	výmera (ha)
Chránený krajinný prvok	1	3	1	3	0	0	0	0
Chránený areál	172	13 448	79	9 755	87	3 675	6	18
Prírodná rezervácia	392	14 548	220	10 216	161	4 091	11	241
Národná prírodná rezervácia	219	86 426	161	75 054	58	11 372	0	0
Prírodná pamiatka**	266	2 084	162	1 138	100	928	4	18
Národná prírodná pamiatka	60	3 141	55	3 105	5	36	0	0
Spolu	1 110	119 650	678	99 271	411	20 102	21	277

* vo výmerách sú zarátané aj ochranné pásma chránených území (vrátane ochranných pásiem jaskýň, ktoré nemajú stupeň ochrany);

Zdroj: ŠOP SR

** zarátané sú len tie jaskyne, ktoré boli vyhlásené osobitnými vyhlásovacími predpismi (všetkých evidovaných jaskýň, ktoré spĺňajú parametre podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ale neboli osobitne vyhlásené, je takmer 7 000, z nich je ohrozených 70 jaskýň);

Chránené územia v medzinárodnom kontexte

Z medzinárodne chránených území sa na území SR nachádzajú:

- **2 územia**, ktoré majú udelený **Diplom Rady Európy (Európsky diplom chránených území)**:
 - » NPR Dobročský prales (kategória A),
 - » NP Poloniny (kategória B),
- **4 územia** zaradené do siete **biosférických rezervácií** (v rámci **Programu OSN Človek a biosféra – MaB**):
 - » Biosférická rezervácia Poľana (1990),
 - » Biosférická rezervácia Slovenský kras (1977),
 - » Biosférická rezervácia Východné Karpaty (1998) (trilaterálna BR: Poľsko/Slovensko/Ukrajina),
 - » Biosférická rezervácia Tatry (1992) (bilaterálna BR: Poľsko/Slovensko),
- **2 medzinárodné projekty** zapísané do zoznamu svetového prírodného dedičstva **UNESCO**:
 - » Jaskyne Slovenského a Aggteleckého krasu,
 - » Karpatské bukové pralesy a staré bukové lesy Nemecka (každá s viacerými lokalitami na území SR),
- **14 mokradových** lokalít zapísaných do Zoznamu mokradí medzinárodného významu (**ramsarské lokality**), v rámci *Dohovoru o mokradiach majúcej medzinárodný význam, najmä ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor)*:

Názov mokrade	Plocha (ha)	Okres	Dátum zapísania
1. Parížske močiare	184,0	Nové Zámky	2. 7. 1990
2. Šúr	1 136,6	Pezinok	2. 7. 1990
3. NPR Senné – rybníky	424,6	Michalovce	2. 7. 1990
4. Dunajské luhy	14 488,0	Bratislava II, V, Senec, D. Streda, Komárno	26. 5. 1993
5. Niva Moravy	5 380,0	Bratislava IV, Malacky, Senica, Skalica	26. 5. 1993
6. Latorica	4 404,7	Michalovce, Trebišov	26. 5. 1993
7. Alúvium Rudavy	560,0	Malacky, Senica	17. 2. 1998
8. Mokrade Turca	750,0	Martin, Turčianske Teplice	17. 2. 1998
9. Poiplie	410,9	Levice, Veľký Krtíš	17. 2. 1998
10. Mokrade Oravskej kotliny	9 287,0	Námestovo, Tvrdošín	17. 2. 1998
11. Rieka Orava a jej prítoky	865,0	Dolný Kubín, Tvrdošín	17. 2. 1998
12. Domica	621,8	Rožňava	2. 2. 2001
13. Tisa	734,6	Trebišov	4. 12. 2004
14. Jaskyne Demänovskej doliny	1 448,0	Liptovský Mikuláš	17. 11. 2006
Spolu	40 695	0,8 % z územia SR	

Zdroj: ŠOP SR

Väčšina uvedených území je aj súčasťou národnej sústavy chránených území.

Tabuľka 66 Prehľad biosférických rezervácií a ramsarských lokalít v okolitých štátoch

		Slovensko	Česko	Poľsko	Maďarsko	Rakúsko
Biosférické rezervácie (BR)	počet	4	6	10	6	7
Mokrade medzinárodného významu (ramsarské lokality)	počet	14	14	13	29	22
	rozloha (km ²)	407	602	1 451	2 449	1 250

Česko – BR: jedna spoločná s Poľskom.

Slovensko – BR: jedna spoločná s Poľskom a jedna s Poľskom a Ukrajinou.

Poľsko – BR: jedna spoločná s Českom, jedna so Slovenskom a jedna so Slovenskom a Ukrajinou.

Zdroj: ŠOP SR

Starostlivosť o chránené územia

V roku 2013 bol schválený 1 **program starostlivosti** o chránené územia (CHA Gavurky). Bolo schválených aj **5 aktualizovaných programov starostlivosti o jaskyne**.

Začali sa realizovať 2 projekty z Operačného programu životné prostredie, ktorých cieľom je vypracovať 131 programov starostlivosti o vybrané chránené územia zo sústavy Natura 2000 a pilotné programy starostlivosti o 3 chránené územia (CHKO, NP). Pokračuje projekt, ktorého cieľom je vypracovanie 34 programov starostlivosti o chránené vtáčie územia.

V oblasti praktickej starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny vykonali odborné organizácie ochrany prírody **regulačné zásahy** – v jednotlivých územiach sa realizovalo zväčša viacero opatrení súčasne. Tak ako po iné roky, prevažne sa vykonávalo kosenie a mulčovanie, ako aj odstraňovanie náletových drevín.

Počas roku 2013 bolo vypracovaných všetkými organizačnými útvarmi ŠOP SR spolu **8 402 odborných stanovísk** pre konania orgánov štátnej správy. Najväčší podiel tvorila oblasť stavebnej činnosti a územného plánovania (19,4 %) a oblasť ochrany drevín (18,8 %).

K roku 2013 bolo v rámci organizačných útvarov ŠOP SR evidovaných **53 náučných chodníkov (NCH)**, pričom **pribudol 1 NCH** – NCH Premeny lesa (Námestovo, v Správe CHKO Horná Orava), ďalej bolo evidovaných **26 náučných lokalít** (v roku 2013 **nepribudli nové NL**) a **12 informačných stredísk ochrany prírody** (bez zmeny v roku 2013).

Európska sústava chránených území – NATURA 2000

Základnou súčasťou **európskej politiky pri ochrane biodiverzity a ekosystémov** je úplná realizácia sústavy **NATURA 2000**, ktorá predstavuje súvislú európsku ekologickú sieť osobitne chránených území, ktoré sú v osobitnom záujme EÚ, a ktorú budujú členské štáty nezávisle od národných sústav CHÚ. Sústavu NATURA 2000 (v zmysle § 28 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny sa používa termín: *Súvislá európska sústava chránených území*) tvoria dva typy území:

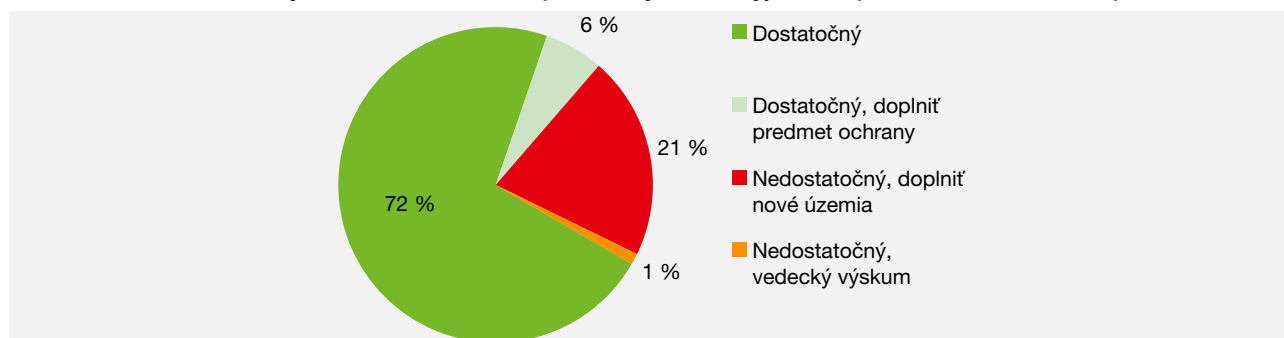

Územia európskeho významu (ÚEV) – lokality navrhnuté za chránené územia na základe kritérií stanovených v *smernici Rady č. 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín* (smernica o biotopoch);

- národný zoznam týchto území schválila vláda SR *uznesením č. 239/2004 dňa 17. marca 2004* a bol vydaný *výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004* a zaslaný na schválenie Európskej komisii (EK);
- ÚEV boli navrhnuté pre **44 druhov rastlín, 96 druhov živočíchov a 66 typov biotopov**;
- do **návruhu zoznamu** území európskeho významu bolo pôvodne zaradených **382 území** s rozlohou **573 690 ha**. Územia pokrývali **11,7 % výmery SR**, prekryvo so súčasnou sieťou chránených území predstavoval **86 %**;
- v roku 2011 došlo k prvému **rozšíreniu národného zoznamu ÚEV** z roku 2004. Na základe požiadaviek EK v zmysle výsledkov biogeografických seminárov a uznesenia vlády SR č. 577 z 31. augusta 2011 bol národný zoznam európskeho významu doplnený o **97 nových lokalít**. Zároveň bolo z národného zoznamu **vylúčených 6 pôvodných území**;
- Aktuálny **celkový počet ÚEV** je **473 území**, s výmerou **584 353 ha**, čo tvorí **11,9 %** z výmery SR;
- v **marci 2012** sa uskutočnilo **rokovanie SR s Európskou komisiou** ohľadom **dostatočnosti vymedzenia ÚEV**. EK posudzovala rozšírenie národného zoznamu ÚEV, ktoré SR zaslala v roku 2011. Zo záverov rokovania vyplynulo, že **cca 78 % druhov a biotopov** európskeho významu je v SR **dostatočne chránených**. V najbližšom období bude potrebné **doplniť lokality** aj pre zostávajúce biotopy a druhy, **najmä ryby**;
- v súčasnosti prebieha **vyhlasovanie ÚEV** v národných kategóriách chránených území (najmä CHA alebo PR).

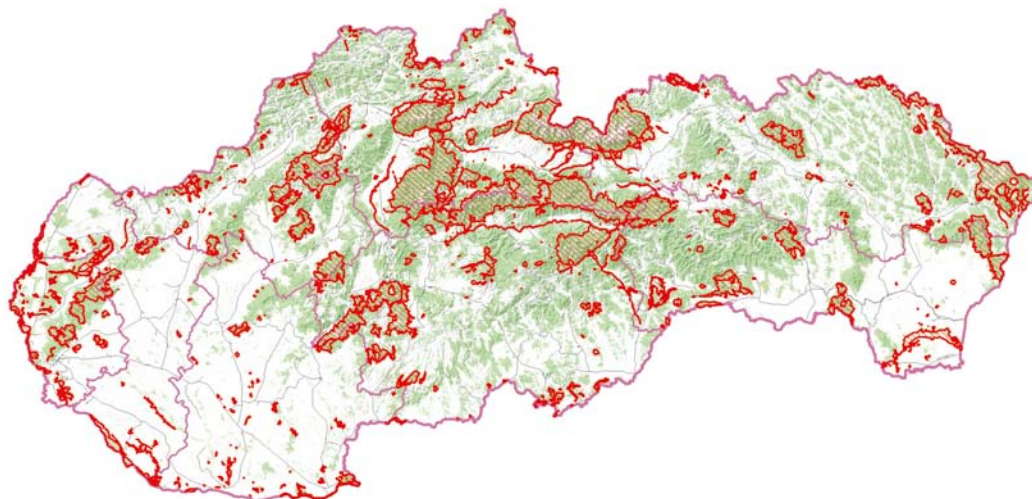
Územia je povinné vyhlásiť do 6 rokov od ich schválenia EK. V zmysle smernice o biotopoch bolo na príslušné úrady životného prostredia **predložených 95 zámerov** (projektov ochrany) na vyhlásenie ÚEV zaradených v národnom zozname ÚEV. **V roku 2013 nebolo vyhlásené žiadne ÚEV.**

Graf 56 Dostatočnosť vymedzenia území európskeho významu vyjadrená počtom druhov a biotopov

Zdroj: ŠOP SR

Mapa 17 Aktualizovaný prehľad území európskeho významu

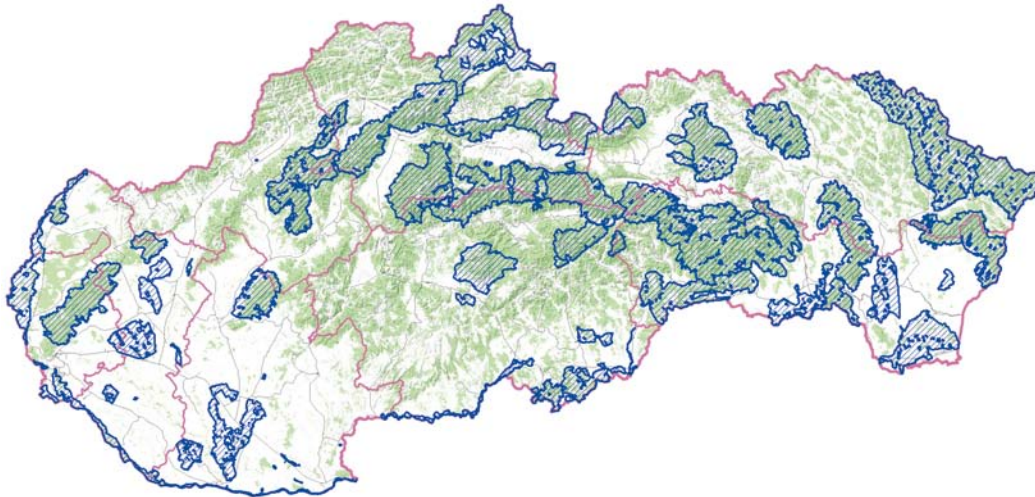
Zdroj: ŠOP SR

Chránené vtáčie územia (CHVÚ) – lokality vyhlásené za chránené na základe kritérií stanovených v *smernici Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov* (smernica o vtákoch);

- **vedecký návrh** CHVÚ vypracovala Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS) a národný zoznam CHVÚ spracovali MŽP SR, ŠOP SR a SOVS;
- **národný zoznam CHVÚ** schválila vláda SR *uznesením č. 636/2003* dňa 9. júla 2003 a obsahoval **38 území** s celkovou rozlohou **1 154 111 ha** a s pokrytím **23,5 % rozlohy SR**. **Prekryv** CHVÚ s významnými vtáčimi územiami (IBAs) činil 61,8 % rozlohy SR, prekryv CHVÚ s existujúcou sústavou chránených území v SR predstavoval **55 %**;
- **v roku 2004** sa začal **proces tvorby** vyhlášok a programov starostlivosti pre jednotlivé CHVÚ;
- *uznesením vlády SR č. 345/2010 z 25.5.2010* bol **Národný zoznam doplnený a zmenený**. Do zoznamu bolo doplnených **5 nových** území (Čergov, Chočské vrchy, Levočské vrchy, Slovenský raj a Špačinsko-nižňanské poľia). Zo zoznamu boli **vypustené 2** územia (Boheľovské rybníky a Trnavské rybníky). **V súčasnosti** sa teda v Národnom zozname nachádza **41 území**;
- **v roku 2012** bolo **vyhlásené aj posledné** CHVÚ Levočské vrchy, vyhláška však nadobudla účinnosť až v roku 2013. **Rozloha** všetkých CHVÚ tak dosiahla výmeru **1 282 811 ha**, čo je **26,16 % rozlohy SR**;
- **V roku 2013** bola schválená **novela vyhlášky o CHVÚ Dunajské luhy** (úprava podmienok ochrany bez zmeny výmery), ale účinnosť nadobudla až v roku 2014. Z podobných dôvodov bola pripravovaná aj novela vyhlášky o CHVÚ Záhorské Pomoravie.

Mapa 18 Aktualizovaný prehľad chránených vtáčích území

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 67 Výmera poľnohospodárskych a lesných pozemkov v územiach NATURA 2000

NATURA 2000	Počet	Rozloha (ha)	Rozloha poľnohosp. pozemkov (ha)	Podiel poľnohosp. pozemkov (%)	Rozloha lesných pozemkov (ha)	Podiel lesných pozemkov (%)
CHVÚ	41	1 282 811	365 102	28,4	828 110	64,3
ÚEV	473	584 353	58 640	10,0	503 926	86,2

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 68 Prehľad výmery ÚEV a CHVÚ na Slovensku a v okolitých krajinách EÚ (k roku 2013)

Členský štát	CHVÚ			ÚEV		
	počet	rozloha (km ²)	plocha k rozlohe krajiny (%)	počet	rozloha (km ²)	plocha k rozlohe krajiny (%)
Rakúsko	98	10 150	12,1	171	9 043	10,8
Česko	41	7 034	8,9	1 075	7 856	10,0
Maďarsko	56	13 745	14,8	479	14 443	15,5
Poľsko	141	48 383	15,5	843	33 835	10,8
Slovensko	41	12 828	26,16	473	5 843	11,9
EÚ 28	5 286	536 840	12,5	22 865	601 176	14,0

Zdroj: http://ec.europa.eu/environment/nature/Natura2000/barometer/index_en.htm, údaje zo SR sú z podkladov ŠOP SR